

Aan
Het bestuur

Onderwerp
Algemene vergadering van deelnemers en gepensioneerden 6 september 2021

Van
Ewoud de Bruijn

Datum
17 september 2021

Aanwezig

Namens het bestuur:

De heren H. van Gijn (voorzitter), J. van Klaveren, J. Splinter en E. Voskuilen en mevrouw E. Megchelse

Namens de adviseurs:

De heer E. de Bruijn (Achmea Pensioenservices (APS)), mevrouw M.C. Witteman (MCW Consult), mevrouw K. Kusters (Mercer) en mevrouw G. van Tongeren (VTBA)

Namens de deelnemers en gepensioneerden

R. Bleeker, J. van den Berg, T. van Bohemen, H. Bruins, Q. Gu, S. Halbertsma, S. Heijningen, W. van 't Riet, B. Roelofs, M. Roskott en R. Tolk

Notulist:

Mevrouw A. Stout (Emma Handson B.V.)

Afwezig met kennisgeving

F. Steeman (bestuurslid)

1. **Opening**

De voorzitter opent de vergadering om 16.00 uur. De algemene vergadering voor deelnemers en gepensioneerden van Stichting Pensioenfonds Avery Dennison (SPAD) is in 2020 niet doorgestaan. In 2021 vindt de vergadering plaats via Google Meet. De heer Steeman verzorgt normaliter de toelichting op het beleggingsbeleid. In verband met zijn afwezigheid neemt de voorzitter deze taak op zich. Mevrouw Kusters is de adviserend actuaire van het fonds. Zij geeft een toelichting op een aantal actuariële zaken en beantwoordt de vooraf gestelde vragen over het pensioenakkoord.

2. **Jaarrapport 2020**

De voorzitter licht de belangrijkste informatie uit het jaarrapport 2020 toe middels een presentatie.

Financiële positie

In maart 2020 daalde de actuele dekkingsgraad als gevolg van de coronacrisis. De financiële markten herstelden zich hierna snel en sinds juli 2020 komt de actuele dekkingsgraad boven de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden) uit. De stijging van de actuele dekkingsgraad is onder meer het gevolg van de positieve beleggingsresultaten. Deze overtroffen de negatieve invloed van de gedaalde marktrente. De meest recente cijfers zijn die van juli 2021. De actuele dekkingsgraad bedroeg toen 131,2% en de beleidsdekkingsgraad 124,6%.

Verskillende elementen hadden in 2020 invloed op de technische voorzieningen (de verplichtingen) van het fonds. De dalende rente en de verleende toeslag zorgden voor een stijging van de technische voorziening. De nieuwe overlevingstafel van het Actuarieel Genootschap en een wijziging in de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten zorgden juist voor een daling.

Resultaat 2020

Het totale beleggingsresultaat over 2020 bedroeg € 64,4 miljoen. Dit resultaat is onder te verdelen in directe en indirecte beleggingsopbrengsten. Directe beleggingsopbrengsten zijn het gevolg van de verkoop en aankoop van aandelen en obligaties. Indirecte beleggingsopbrengsten komen voort uit koersontwikkelingen. De toegerekende interest aan de technische voorzieningen bedroeg € 1,2 miljoen. Tot slot is de impact van de rentetermijnstructuur van belang. Op het moment dat de rente daalt, heeft het fonds meer geld nodig om in de toekomst aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. De rentedaling in 2020 zorgde ervoor dat de technische voorzieningen met € 50,1 miljoen toenamen. Het beleggingsresultaat inclusief de impact van de wijziging van de rentetermijnstructuur bedroeg over 2020 € 15,5 miljoen. Het resultaat van het fonds wordt verder bepaald door enkele kleinere posten. Het resultaat op premies en koopsommen was negatief, omdat de premiedekkingsgraad van het fonds onder de 100% ligt. Ook het resultaat op sterfte was negatief. Toeslagverlening zorgt ervoor dat de opgebouwde rechten en de uit te betalen pensioenen hoger worden, maar op de resultatenrekening van het fonds komt toeslagverlening terug als negatieve post. De wijziging van de actuariële grondslagen droeg positief bij aan het resultaat. Het resultaat op kosten was nihil als gevolg van de systematiek die wordt gehanteerd. Het resultaat op arbeidsongeschiktheid was licht negatief. In totaal kwam het resultaat in 2020 uit op € 21,1 miljoen. Het beleggingsresultaat en de wijziging van de rentetermijnstructuur hadden de grootste invloed op het resultaat en op de dekkingsgraad.

Herstelplan

Een pensioenfonds moet een herstelplan indienen bij DNB op het moment dat de beleidsdekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen uitkomt. Voor SPAD was dit het geval op 30 juni 2020. Op basis van het herstelplan zou SPAD eind 2021 weer uit herstel zijn. De financiële markten hebben zich echter dusdanig sterk hersteld dat het fonds eind 2020 alweer uit herstel was. De beleidsdekkingsgraad bedroeg toen 115,9% terwijl het vereist eigen vermogen uitkwam op 115,2%. Het herstelplan hoefde daarom niet te worden geactualiseerd.

Kerngegevens

Het aantal actieve deelnemers is over de jaren heen stabiel tot licht stijgend. Het aantal slapers neemt jaar op jaar toe. Een mogelijke verklaring hiervoor is de relatief gunstige financiële positie van SPAD ten opzichte van andere pensioenfondsen. Een waardeoverdracht naar een ander pensioenfonds kan ongunstig of niet mogelijk zijn. Het aantal gepensioneerden neemt jaarlijks licht toe en hetzelfde geldt daardoor voor de uitkeringen. De premiebijdrage is in 2020 behoorlijk toegenomen. Dit punt wordt later nader toegelicht.

Het belegd vermogen is sinds 2016 fors toegenomen, maar hetzelfde geldt voor de verplichtingen. In juni 2021 kwam het belegd vermogen boven de € 500 miljoen uit. De beleidsdekkingsgraad is sinds 2016 ook gestegen. De rente is een belangrijke factor voor pensioenfondsen, omdat deze wordt gebruikt voor het contact maken van de verplichtingen. De rente liet lang een dalende lijn zien, maar blijft tot nu toe in 2021 vrij stabiel. Het

verlenen van toeslag is een belangrijke ambitie van SPAD. De afgelopen jaren is het fonds in staat geweest een gedeeltelijke toeslag te verlenen. De beleggingsrendementen zijn de afgelopen twee jaar goed, al moet hierbij worden aangetekend dat de waarde van obligaties stijgt als de rente daalt.

Meerjarenoverzicht

Mevrouw Kusters geeft een toelichting op het meerjarenoverzicht met dekkingsgraden. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds 100% is, heeft het fonds precies genoeg vermogen om alle opgebouwde rechten naar verwachting uit te kunnen keren. Pensioenfondsen hebben graag een dekkingsgraad die hoger dan 100% ligt, zodat er een buffer is en er toeslag kan worden verleend. SPAD staat er goed voor met een dekkingsgraad die eind 2020 122,6% bedroeg. Dit is boven het vereist eigen vermogen dat voor SPAD op 115% uitkomt. Het vereist eigen vermogen verschilt per pensioenfonds en is afhankelijk van de beleggingsrisico's die een fonds neemt. De gemiddelde dekkingsgraad van alle Nederlandse pensioenfondsen ligt lager dan die van SPAD. Het fonds presteert dus goed in vergelijking met andere fondsen en afgemeten naar het vereist eigen vermogen.

Pensioenakkoord

Voorafgaand aan de vergadering zijn enkele schriftelijke vragen gesteld over het pensioenakkoord. De eerste vraag betreft de status van het akkoord. Mevrouw Kusters licht toe dat de conceptwetgeving nog moet worden behandeld. De planning is nu dat de Tweede Kamer en de Eerste Kamer dit begin 2022 doen. De wet kan dan op 1 januari 2023 ingaan. Pensioenfondsen krijgen tot 1 januari 2027 de tijd om over te stappen. Elk pensioenfonds moet bekijken wat hiervoor een goed moment is.

Er zijn ook vragen gesteld over de impact op deelnemers en gepensioneerden. Mevrouw Kusters legt uit dat fondsen moeten bepalen of de opgebouwde rechten overgaan naar het nieuwe stelsel. In principe is dit de bedoeling, maar de sociale partners (werkgever en werknemers) moeten hierin een goede afweging maken. Als de rechten overgaan, moet het fonds berekeningen laten maken om de impact te bepalen. Hiervoor is de definitieve wetgeving nodig. Het is al duidelijk dat pensioenfondsen in het nieuwe stelsel minder buffers nodig hebben. Hierdoor kan eerder toeslag worden verleend, maar pensioenen kunnen ook eerder dalen. Al met al komen er meer fluctuaties, maar hiervoor komen wettelijke grenzen en ieder fonds moet een beleid uitwerken. Voor actieve deelnemers wijzigt ook de pensioenregeling. In het nieuwe stelsel is er geen middelloonregeling meer. Pensioenfondsen moeten bekijken welke groepen erop achteruit gaan en hoe deze kunnen worden gecompenseerd.

In het nieuwe stelsel komen meer keuzemogelijkheden. Er is gevraagd of het hierdoor mogelijk wordt over te stappen naar een ander pensioenfonds of een verzekeraar. Mevrouw Kusters licht toe dat actieve deelnemers geen keuze hebben. Gepensioneerden blijven in principe bij het eigen fonds, maar hierop is één uitzondering. In het nieuwe stelsel zijn twee typen contracten. Bij een van deze contracten kunnen fondsen een vaste en een meer variabele uitkering aanbieden. Als het fonds een van beide niet aanbiedt, kan bij het ingaan van de uitkering worden overgestapt naar een partij die de uitkering naar keuze wel aanbiedt.

Beleggingen

Ondanks corona was 2020 een goed beleggingsjaar. De aandelenmarkten hadden het moeilijk in het eerste kwartaal van 2020, maar herstelden daarna snel. Het herstel loopt in 2021 goed door. De totale portefeuille heeft in 2020 een rendement gehaald van 14,9%. Dit was bijna 3%-punt meer dan de benchmark. Het aandelenfonds ontwikkelde markten rendeerde 14,7%. Als gevolg van enkele uitsluitingen (tabak en steenkool) was het rendement van dit passief beheerde fonds zelfs hoger dan dat van de bredere benchmark. Ook aandelen opkomende markten lieten een positief resultaat zien (7,9%). Dit was wel lager dan het resultaat van de benchmark (8,5%). Beursgenoteerd vastgoed en grondstoffen, twee kleinere categorieën in de portefeuille van SPAD, lieten een negatief resultaat zien (respectievelijk -10,3% en -1,5%). Beursgenoteerd onroerend goed wordt actief beheerd en dit leidde in 2020 tot een fors betere performance dan de benchmark (-15,8%). De

vastrentende waarden (staats- en bedrijfsobligaties, Nederlandse hypotheek en renteswaps in verband met de afdekking van het renterisico) behaalden in 2020 een rendement van 17,5%. Dit kwam vooral door de gedaalde rente. Het rendement was in lijn met dat van de benchmark.

Het fonds heeft in 2020 veel tijd besteed aan het doorlopen van de beleggingscyclus en het MVB-beleid (maatschappelijk verantwoord beleggen). De portefeuille is in 2020 niet gewijzigd. In 2021 is een nieuwe ALM-studie uitgevoerd. Deze is zeer recent afgerond.

Toeslagverlening

De toeslagverlening heeft plaatsgevonden toen de beleidsdekkingsgraad 115,2% bedroeg. Hierdoor kon 43,7% van de toeslagmaatstaf worden toegekend. Voor actieve deelnemers geldt de loonindex als maatstaf. Voor inactieve deelnemers geldt de prijsindex zoals het CBS die berekent. Het fonds houdt bij hoeveel indexatie niet is toegekend. Over de afgelopen tien jaar bedraagt de cumulatieve indexatieachterstand 15,8% voor actieven en 8,9% voor inactieven.

Bestuur en commissies

- Per 1 januari 2020 is Carline van Deuren benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan.
- In verband met nieuwe wetgeving moet het fonds sleutelfunctiehouders benoemen. Per 21 december 2020 is de heer Voskuilen benoemd als sleutelfunctiehouder risicobeheer en voorzitter van de IRM-commissie (integraal risicomanagement).
- Per 15 januari 2021 is een externe adviseur aan de IRM-commissie toegevoegd.
- Per 15 januari 2021 is de communicatiecommissie opgeheven. De meeste communicatie die het fonds uitbrengt is wettelijk verplicht. Daarnaast brengt het fonds de PensioenUpdate uit. Een fonds met de omvang van SPAD heeft beperkte mogelijkheden om meer aan communicatie te doen. Een communicatiecommissie is hierdoor niet noodzakelijk.
- Per 12 april 2021 is een nieuwe sleutelfunctiehouder interne audit benoemd.

Ontwikkelingen 2020

De belangrijkste ontwikkeling in 2020 betrof de COVID-19-pandemie. Begin 2020 hebben het bestuur en een aparte werkgroep hieraan veel aandacht besteed. De infrastructuur van Avery Dennison Corporation kwam goed van pas bij het online vergaderen. Terugkijkend concludeert het bestuur dat de gevolgen te overzien waren, al blijft de situatie onzeker. Het bestuur blijft de ontwikkelingen daarom monitoren.

Een andere belangrijke ontwikkeling was de premiestijging. De premie is in juli 2020 gewijzigd. De dalende rente zorgde ervoor dat de kosten van pensioeninkoop stegen. In 2020 leek het erop dat de grenzen die waren afgesproken voor de premie, zouden worden doorbroken. Het fonds, de centrale ondernemingsraad en de werkgever hebben toen besloten de premie per 1 juli 2020 te verhogen om zo een grotere stijging per 1 januari 2021 te voorkomen.

Op het gebied van communicatie zijn in 2019 afspraken gemaakt met de werkgever over de digitale klantbedieningspropositie van APS. Deelnemers kunnen nu inloggen op een portal waar ook een financiële planningstool is te vinden. Omdat moet worden ingelogd middels DigiD biedt het portal ook mogelijkheden voor beveiligde digitale communicatie. Het fonds is blij dat alle communicatie nu zowel in het Nederlands als in het Engels beschikbaar is. Het fonds beschikt sinds eind Q1 2020 over een Engelstalige brievenset en een Engelstalige website.

Kosten

Het grootste gedeelte van de kosten van het fonds betreft vaste kosten voor bijvoorbeeld de administratie en de accountant. Het fonds probeert deze kosten goed te monitoren. In 2020 bedroegen de totale

pensioenuitvoeringskosten € 736.000. Ten opzichte van 2019 betekende dit een daling. De kosten kunnen jaarlijks variëren, met name door projecten om wijzigingen in wet- en regelgeving in de administratie in te regelen.

De belangrijkste componenten voor de vermogensbeheerkosten zijn de vergoedingen voor de vermogensbeheerder en de fiduciair manager. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddelde belegde vermogen bedroegen deze kosten 0,44% in 2020. Ten opzichte van 2019 was dit een lichte stijging.

Decharge over het boekjaar 2020

In het aanmeldingsformulier is gevraagd of de actieve deelnemers en gepensioneerden het bestuur decharge verlenen van het gevoerde beleid over het boekjaar 2020. Hierop is vijftien keer positief geantwoord. Daarnaast is acht keer geen antwoord gegeven of blanco aangekruist.

Besluit: De vergadering verleent het bestuur decharge van het gevoerde beleid over het boekjaar 2020.

3. Activiteiten 2021 en vooruitzichten 2022

Het bestuur heeft al een aantal keer uitgebreid gesproken over het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast heeft het bestuur samen met een consultant gekeken naar een aantal mogelijke toekomstscenario's. De werkgroep pensioenakkoord komt regelmatig bijeen en er is overleg met de werkgever. Er is ook een gezamenlijke presentatie geweest over het pensioenakkoord voor het bestuur en de sociale partners.

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een onderwerp dat veel aandacht krijgt in de pensioensector. Ook SPAD vindt dit een belangrijk onderwerp. Het bestuur is ervan overtuigd dat duurzaam en verantwoord beleggen niet ten koste van het rendement hoeft te gaan. Het in 2020 vastgestelde MVB-beleid is te vinden op de website van het fonds. Het fonds is nu bezig het beleid verder uit te werken. Er moeten eerst randvoorwaarden worden geformuleerd, voordat kan worden gestart met de selectie van beleggingsfondsen die binnen deze randvoorwaarden passen. Het bestuur voert over dit onderwerp een dialoog met het verantwoordingsorgaan en bekijkt op welke manier de werkgever en deelnemers bij dit onderwerp kunnen worden betrokken.

Vooraf is gevraagd of het fonds duurzaam belegt. De voorzitter licht toe dat dit gedeeltelijk het geval is. In het MVB-beleid staat de ambitie van het fonds verwoord. Gezien de omvang van het fonds, belegt SPAD in beleggingsfondsen. De markt voor duurzamere beleggingsfondsen ontwikkelt zich snel. SPAD volgt de ontwikkelingen en bekijkt of er passende instrumenten zijn om invulling te geven aan de ambities van het fonds op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen.

4. Wat verder ter tafel komt

Vooraf is gevraagd of de vragen en antwoorden die in deze vergadering aan de orde zijn gekomen ook op papier kunnen worden toegestuurd. De voorzitter geeft aan dat de vragen en antwoorden terugkomen in de notulen. De notulen zijn beschikbaar op de website van het fonds.

Mevrouw Van den Berg vraagt hoe Avery Dennison Corporation scoort als kandidaat voor een duurzame belegging. De voorzitter vindt dit een goede vraag, maar heeft hierop niet direct antwoord.

Avery Dennison Corporation heeft een aantal duurzame ambities, zoals het verlagen van de CO₂-uitstoot en het leveren van een bijdrage aan de circulaire economie. Bij het formuleren van aandachtspunten heeft het pensioenfonds aansluiting gezocht bij deze doelstellingen.

De heer Halbertsma informeert naar het beleggingsrendement in de eerste helft van 2021. De heer Voskuilen antwoordt dat het rendement 3,7% bedroeg. De rente heeft het grootste effect op de performance.

Vastrentende waarden rendeerden in 2021 tot nu toe negatief. De returnportefeuille laat juist een groot positief resultaat zien.

De heer Halbertsma informeert naar de invulling van de vacature voor bestuurslid namens de gepensioneerden. De voorzitter geeft aan dat het proces loopt. Er heeft zich een kandidaat gemeld.

5. Sluiting

Het bestuur hoopt dat de algemene vergadering in 2022 weer op het kantoor van Avery Dennison kan plaatsvinden. De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de moeite die zij hebben gedaan om aanwezig te zijn en de vragen die zijn ingediend. Hij sluit de vergadering om 17.00 uur.

Aldus vastgesteld op 5 september 2022,

Voorzitter

Secretaris

CONCEPT